

**YATIRIMLARIN VE İSTİHDAMIN TEŞVİKİ İLE BAZI
KANUNLARDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI
HAKKINDA KANUN**

Kanun Numarası : 5084
Kabul Tarihi : 29/1/2004
Yayımlandığı R.Gazete : Tarih :6/2/2004 Sayı :25365
Yayımlandığı Düstur : Tertip : 5 Cilt : 43

Amaç

Madde 1 - Bu Kanunun amacı; bazı illerde vergi ve sigorta primi teşvikleri uygulamak, enerji desteği sağlamak ve yatırımlara bedelsiz arsa ve arazi temin etmek suretiyle yatırımları ve istihdam imkânlarını artırmaktır.

Kapsam

Madde 2 – (Değişik: 12/5/2005 – 5350/1 md.)

Bu Kanun;

a) Vergi ve sigorta primi teşvikleri ile enerji desteği açısından Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca 2001 yılı için belirlenen fert başına gayri safi yurt içi hâsıla tutarı, 1500 ABD Doları veya daha az olan iller ile bu iller dışında kalan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca 2003 yılı için belirlenen sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre endeks değeri eksi olan illeri,

b) Bedelsiz arsa ve arazi temini açısından (a) bendindeki iller ile kalkınmada öncelikli yöreler kapsamındaki diğer illeri,

Kapsar.

Gelir vergisi stopajı teşviki⁽¹⁾

Madde 3 – (Değişik: 12/5/2005 – 5350/2 md.)

31/12/2009 tarihine kadar uygulanmak üzere 2 nci maddenin (a) bendi kapsamındaki illerde;

a) 1.4.2005 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, en az on işçi çalıştırmaları koşuluyla, bu iş yerlerinde çalıştırdıkları işçilerin,⁽²⁾

b) **(Değişik: 28/3/2007-5615/24 md.)** 1.4.2005 tarihinden önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden asgarî on işçi çalıştıranların iş yerlerinde fiilen çalışan işçilerin,

(1) 18/2/2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “31.12.2008” ibaresi “31/12/2009” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(2) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle bu bentte geçen “otuz” ibaresi, “on” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Ücretleri üzerinden hesaplanan gelir vergisinin; organize sanayi veya endüstri bölgelerinde kurulu iş yerleri için tamamı, diğer yerlerdeki iş yerleri için yüzde sekseni, verilecek muhtasar beyanname üzerinden tahakkuk eden vergiden terkin edilir.

Terkin edilecek tutar, işçi sayısı ile asgari ücret üzerinden ödenmesi gereken gelir vergisinin çarpımı sonucu bulunacak değer üzerinden yukarıda belirtilen oranlara göre saptanan tutarı aşamaz.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığınca belirlenir.

Sigorta primi işveren hissesi teşviki⁽¹⁾⁽²⁾

Madde 4 – (Değişik: 12/5/2005 – 5350/3 md.)

31/12/2012 tarihine kadar uygulanmak üzere 2 nci maddenin (a) bendi kapsamındaki illerde;

a) 1.4.2005 tarihinden itibaren yeni işe başlayan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinin, en az on işçi çalıştırmaları koşuluyla, bu iş yerlerinde çalıştırdıkları işçilerin,⁽³⁾

b) **(Değişik: 28/3/2007-5615/24 md.)** 1.4.2005 tarihinden önce işe başlamış olan gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerinden asgarî on işçi çalıştıranların iş yerlerinde fiilen çalışan işçilerin,

Prime esas kazançları üzerinden 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun 72 ve 73 üncü maddeleri uyarınca hesaplanan sigorta primlerinin işveren hissesinin; organize sanayi veya endüstri bölgelerinde kurulu iş yerleri için tamamı, diğer yerlerdeki iş yerleri için yüzde sekseni Hazinece karşılanır.

Hazinece karşılanacak tutar, işçi sayısı ile Sosyal Sigortalar Kanununun 78 inci maddesi uyarınca belirlenen prime esas kazanç alt sınırına göre hesaplanan işveren hissesi prim tutarının çarpımı sonucu bulunacak değer üzerinden, yukarıda belirtilen oranlara göre saptanan tutarı aşamaz.

İşveren hissesine ait primlerin Hazinece karşılanabilmesi için işverenlerin çalıştırdıkları sigortalılarla ilgili olarak 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu uyarınca aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde Kuruma verilmesi ve sigortalıların tamamına ait sigorta primlerinin işçi hissesine isabet eden tutarı ile Hazinece karşılanmayan işveren hissesine ait tutarın ödenmiş olması şarttır. Bu maddeye göre işveren tarafından ödenmesi gereken primlerin geç ödenmesi halinde, Hazinece Kuruma yapılacak ödemenin gecikmesinden kaynaklanan gecikme zammı, işverenden tahsil edilir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı tarafından müştereken belirlenir.

Bedelsiz yatırım yeri tahsisi

Madde 5 - (Mülga: 18/2/2009-5838/32 md.)

(1) Bu madde başlığı “Sigorta primi işveren paylarında teşvik” iken, 12/5/2005 tarihli ve 5350 sayılı Kanunun 3 üncü maddesiyle metne işlendiği şekilde değiştirilmiştir.

(2) 18/2/2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “31.12.2008” ibaresi “31/12/2009” şeklinde, daha sonra bu ibare 28/1/2010 tarihli ve 5951 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere “31/12/2012” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

(3) 28/3/2007 tarihli ve 5615 sayılı Kanunun 24 üncü maddesiyle bu bentte geçen “otuz” ibaresi, “on” olarak değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Enerji desteği ⁽¹⁾

Madde 6 – (Değişik: 12/5/2005 – 5350/5 md.)

(Birleştirilmiş bir ve ikinci fıkrada değişik: 28/3/2007-5615/24 md.) 31/12/2009 tarihine kadar uygulanmak üzere 2 nci maddenin (a) bendi kapsamındaki illerde, 1.4.2005 tarihinden itibaren faaliyete geçen ve asgarî on işçi çalıştıran işletmeler ile 1.4.2005 tarihinden önce faaliyete geçmiş ve asgarî on işçi çalıştıran işletmelerden; fiilen ve sürekli olarak hayvancılık (su ürünleri yetiştiriciliği ve tavukçuluk dahil), organik ve biyoteknolojik tarım, kültür mantarı yetiştiriciliği ve kompostu, seracılık, sertifikalı tohumculuk ve soğuk hava deposu ile imalt sanayi, madencilik, turizm konaklama tesisi, eğitim veya sağlık alanlarında faaliyette bulunanların elektrik enerjisi giderlerinin yüzde yirmisi Hazinece karşılanır. Bu orana; 1.4.2005 tarihinden sonra faaliyete geçen işletmelerde asgarî sayıdan sonraki her bir işçi için, 1.4.2005 tarihinden önce faaliyete geçmiş işletmelerde ise bu tarihten sonra işe başlayan ve asgarî işçi sayısından sonraki her bir işçi için 0,5 puan eklenir. Hazinece karşılanacak oran, organize sanayi veya endüstri bölgelerinde faaliyette bulunan işletmeler için yüzde elli, diğer alanlarda faaliyette bulunan işletmeler için yüzde kırkı geçemez.

Fiilen ve sürekli olarak çalıştırılan işçi sayısının tespitinde, aylık prim ve hizmet belgeleri esas alınır.

Bu maddenin uygulanmasına yönelik asgarî kapasiteleri belirlemeye Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile Hazine Müşteşarlığı, elektrik enerjisi giderlerinin iadesine ilişkin süreleri tespit etmeye, iadeyi nakden veya mahsuben yaptırmaya ve uygulamanın usul ve esaslarını belirlemeye Maliye Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ile Hazine Müşteşarlığı müştereken yetkilidir.

(1) 18/2/2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanununun 32 nci maddesiyle; bu maddenin birinci fıkrasında yer alan “31.12.2008” ibaresi “31/12/2009” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Çeşitli hükümler⁽¹⁾

Madde 7- Bu Kanunun uygulanmasında:

a) **(Değişik: 12/5/2005 – 5350/6 md.)** 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve uluslararası anlaşma hükümlerine istinaden yapılan hizmet ve yapım işlerinin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyetler hakkında 3, 4 ve 6 ncı madde hükümleri uygulanmaz.

b) 21.1.1998 tarihli ve 4325 sayılı Olağanüstü Hal Bölgesinde ve Kalkınmada Öncelikli Yörelere İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi ile 193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 8 inci maddesi kapsamında bedelsiz olarak tahsis edilen arazi veya arsalar istinat ettiği mevzuat hükümleri uygulanır.

c) **(Değişik: 12/5/2005 – 5350/6 md.)** 1.10.2003 tarihinden sonra özelleştirme kapsamında devir alınan işletmeler hariç olmak üzere, mevcut ve faaliyette bulunan işletmelerin devredilmesi, birleşmesi, bölünmesi veya nevi değiştirmesi gibi haller 3, 4 ve 6 ncı maddelerin uygulamasında yeni işe başlama olarak değerlendirilmez.

d) **(Değişik: 12/5/2005 – 5350/6 md.)** Kapsama dahil olan illerde bulunan iş yerleri dolayısıyla birden fazla aylık prim ve hizmet belgesi verilmesi durumunda işçi sayısı olarak, 6 ncı madde uygulamasında ilgili işkolu veya sektörde faaliyet gösteren işletmelere ilişkin bordrolardaki işçi sayısının toplamı dikkate alınır. Mevcut bir işletmenin kapatılarak değişik bir ad veya unvan ya da bir iş birimi olarak açılması halinde, bu faaliyetle ilgili olarak bu Kanun hükümleri uygulanmaz.

e) Yönetim ve kontrolü elinde bulunduracak şekilde doğrudan veya dolaylı ortaklık ilişkisi bulunan şirketler arasında istihdamın kaydırılması, şahıs işletmelerinde işletme sahipliğinin değiştirilmesi gibi ek bir kapasite ve istihdam artışına neden olmayan, sadece teşviklerden yararlanmak amacıyla yapılan işlemler, bu Kanunla getirilen teşviklerden yararlanamaz.

f) 4 üncü madde hükmüne göre Hazinece karşılanan prim tutarları gelir ve kurumlar vergisi uygulamalarında gider veya maliyet unsuru olarak dikkate alınmaz, 6 ncı madde kapsamında Hazinece karşılanılan enerji giderleri, iadenin yapıldığı dönemde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir olarak dikkate alınır.

g) Kamu işletmeleri hakkında 4 üncü madde hükmü uygulanmaz.

h) **(Ek: 16/7/2004 - 5228/55 md.; Değişik: 26/12/2006 – 5568/5 md.)** Bu Kanunun 3, 4 ve 6 ncı maddelerinde yer alan destek ve teşvikler, bu maddelerde belirtilen sürelerle bakılmaksızın Kanun kapsamına giren illerdeki yeni yatırımlardan; 31/12/2007 tarihine kadar tamamlananlar için münhasıran 4 üncü maddenin uygulaması açısından 31/12/2012 tarihine kadar, 31/12/2007 tarihine kadar tamamlananlar için 5 yıl, 31/12/2008 tarihine kadar tamamlananlar için 4 yıl, 31/12/2009 tarihine kadar tamamlananlar için 3 yıl süreyle uygulanır.

i) **(Ek: 12/5/2005 – 5350/6 md.)** Bu Kanun kapsamındaki yatırımlarla ilgili olarak yatırıma başlama ve yatırımın tamamlanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı müştereken yetkilidir.

j) **(Ek: 12/5/2005 – 5350/6 md.)** Bu Kanun kapsamındaki illerde bulunan işletmelerden, bu Kanunda düzenlenen destek unsurlarından diğer ilgili mevzuat uyarınca yararlanmakta olanlar; aynı dönem için ve mükerrer olarak, bu Kanunla sağlanan destek unsurlarından ayrıca yararlanamaz. Bu durumda, işletmelerin tercihleri dikkate alınmak suretiyle uygulama, destek unsurlarından sadece biriyle sınırlı olarak yapılır.

(1) 18/2/2009 tarihli ve 5838 sayılı Kanunun 32 nci maddesiyle; bu maddenin (h) bendinde yer alan “31/12/2007” ibaresinden önce gelmek üzere “31/12/2004 tarihine kadar tamamlananlar için 31/12/2009 tarihine kadar,” ibaresi eklenmiş ve metne işlenmiştir. Daha sonra bu ibare 28/1/2010 tarihli ve 5951 sayılı Kanunun 10 uncu maddesiyle 1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere “31/12/2007 tarihine kadar tamamlananlar için münhasıran 4 üncü maddenin uygulaması açısından 31/12/2012” şeklinde değiştirilmiş ve metne işlenmiştir.

Madde 8-9- (6.6.1985 tarihli ve 3218 sayılı Serbest Bölgeler Kanunu ile ilgili olup yerine işlenmiştir.)

Yürürlükten kaldırılan hükümler

Madde 10- 12.4.2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 14 üncü maddesinin son fıkrası ile 21.1.1998 tarihli ve 4325 sayılı Kanunun 8 inci maddesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bu Kanunun 2 nci maddesinin (b) bendi kapsamındaki illerde bulunan ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisi kullanan organize sanayi bölgelerindeki tahsis edilmemiş parseller, organize sanayi bölgesinin yetkili organlarının karar almaları halinde gerçek veya tüzel kişilere, bedeli Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından organize sanayi bölgesine verilen krediden mahsup edilmek üzere bedelsiz olarak tahsis edilebilir.

Kanunun yayımı tarihinden önce bedelli olarak tahsis edilmiş parseller için ödemeler durdurulur ve kalan meblağ kredilerden mahsup edilir. Mahsup işlemleri, Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca her organize sanayi bölgesi için tespit edilecek yılı metrekare fiyatı üzerinden yapılır.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı kredisi kullanmamış ya da kredi borcunu ödemiş olan organize sanayi bölgelerinden de yetkili organlarının karar almaları halinde parsel tahsisi yapılabilir. Bu durumda tahsis edilen parsel bedeli, organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğine Hazinece ödenir. Bedel ödemeleri, Hazine Müsteşarlığının uygun görüşü alınmak suretiyle Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca her organize sanayi bölgesi için tespit edilecek yılı metrekare fiyatı üzerinden yapılır.

Organize sanayi bölgelerinde parsel tahsisine ilişkin uygulama, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren üç yıl süre için geçerlidir. Bu süre Bakanlar Kurulu kararı ile en fazla üç yıla kadar uzatılabilir.

Bu maddenin uygulanması ile ilgili istihdam, yatırıma başlama ve tamamlama süresi, tahsis ve devir işlemleri ile diğer hususlar Bakanlar Kurulu kararı ile çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.

Geçici Madde 2 – (Ek: 28/3/2007-5615/24 md.)

Bu Kanunun 3 üncü, 4 üncü ve 6 ncı maddelerinde yer alan destek ve teşviklerden, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren 5 yıl süreyle, bu maddelerdeki şartları taşımaları kaydıyla Gökçeada ve Bozcaada'daki işletmeler de yararlanır.

Geçici Madde 3 – (Ek: 18/2/2009-5838/30 md.)

Bu maddenin yürürlüğe girdiği tarihte bedelsiz irtifak hakkı tesis edilmek veya kullanma izni verilmek amacıyla ilana çıkmış ancak işlemleri tamamlanmamış taşınmazlar hakkında, mülga 5 inci madde hükümleri uygulanır. Mülga 5 inci madde kapsamında bedelsiz irtifak hakkı tesis edilen veya kullanma izni verilen taşınmazlar hakkında söz konusu hükümlerin uygulanmasına devam edilir.

Yürürlük

Madde 11- Bu Kanunun 3, 4 ve 6 ncı maddeleri yayımını izleyen ay başında, diğer maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 12- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

29/1/2004 TARİHLİ VE 5084 SAYILI KANUNA İŞLENEMEYEN HÜKÜMLER

1- 12/5/2005 tarihli ve 5350 sayılı Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun hükmüdür:

Geçici Madde 1 - a) 29.1.2004 tarihli ve 5084 sayılı Kanunun, bu Kanunla değiştirilmeden önceki 2 nci maddesinin (a) bendi kapsamına giren illerde faaliyette bulunanlardan, 5084 sayılı Kanunun, bu Kanunla değiştirilmeden önceki 3 ve 4 üncü maddelerinde belirtilen teşvik ve desteklerden yararlanma hakkı kazanan mükellefler, bu haklarından aynen yararlanmaya devam ederler. Ancak, bu mükellefler, gerekli şartları sağlamaları ve talep etmeleri halinde, 5084 sayılı Kanunun bu Kanunla değişik 3 ve 4 üncü maddeleri hükümlerinden yararlanabilirler.

b) 5084 sayılı Kanunun, bu Kanunla değiştirilmeden önceki 5 inci maddesine göre bedelsiz olarak yatırımcılar tarafından devri talep edilen taşınmazlarla ilgili işlemler, mezkur madde hükümlerine göre yürütülür.

c) 5084 sayılı Kanunun, bu Kanunla değiştirilmeden önceki 6 ncı maddesine istinaden enerji desteğinden yararlanabilecek işletmelerle ilgili uygulamaya; aylık prim ve hizmet belgeleri esas alınmak suretiyle, bir takvim yılı için en az 3/4'ünde çalıştırılmış olma şartı aranmaksızın, aynı madde hükümleri çerçevesinde devam olunur. Ancak, 5084 sayılı Kanunun, bu Kanunla değiştirilmeden önceki 2 nci maddesinin (a) bendi kapsamına giren illerde; yeni işe başlayan işletmelerin, 5084 sayılı Kanunun bu Kanunla değişik 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen şartları sağlamaları, 1.10.2003 tarihinden önce 5084 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrasında belirtilen konularda faaliyete geçmiş olan işletmelerin ise bu maddenin yürürlük tarihini müteakip 1.10.2003 tarihinden önce ilgili idareye vermiş oldukları en son dört aylık sigorta prim bordrolarında bildirdikleri işçi sayılarını, fiilen ve sürekli olarak 5084 sayılı Kanunun, bu Kanunla değişik 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen şartları sağlamaları halinde yeni hükümler uygulanır.

**5084 SAYILI KANUNA EK VE DEĞİŞİKLİK GETİREN
MEVZUATIN VEYA ANAYASA MAHKEMESİ TARAFINDAN İPTAL EDİLEN HÜKÜMLERİN
YÜRÜRLÜĞE GİRİŞ TARİHİNİ
GÖSTERİR LİSTE**

Değiştiren Kanunun/ İptal Eden Anayasa Mahkemesinin Kararının Numarası	5084 sayılı Kanunun değişen veya iptal edilen maddeleri	Yürürlüğe Giriş Tarihi
5228	5, 7	31/7/2004
5350	7/j 2, 3, 4, 5, 6, 7/a, c, d, h, i, İşlenemeyen Hüküm	6/2/2004 tarihinden geçerli olmak üzere 18/5/2005 1/4/2005 tarihinden geçerli olmak üzere 18/5/2005
5538	5	12/7/2006
5568	7	30/12/2006
5615	3, 4, 5, 6, GEÇİCİ MADDE 2	4/4/2007 tarihini izleyen aybaşında
5838	3, 4, 6, 7 5, GEÇİCİ MADDE 3	1/1/2009 tarihinden geçerli olmak üzere 28/2/2009 28/2/2009
5951	4 ve 7	1/1/2010 tarihinden geçerli olmak üzere 5/2/2010